

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2013/8232

Karar No. 2015/4644

Tarihi: 09.02.2015

İŞE BAŞLATMAMA TAZMİNATININ HATAEN GIYDIRILMIŞ ÜCRET ÜZERİNDEN HESAPLANMASI, SEBESİZ ZENGİNLEŞME, BİR YILLIK SÜRENİN GEÇMESİ, İŞVERENİN HAPTIĞI HESAPLAMAYLA İŞÇİYE GÜVEN VERMESİ, İŞÇİNİN İYİ NİYETLİ OLDUĞUNUN KABULÜNÜN GEREKMESİ

ÖZETİ: Somut uyuşmazlıkta bir borcu ifa etmek düşüncesiyle davacı işveren tarafından işe başlatmama tazminatının çıplak brüt ücret üzerinden ödenmesi yerine giydirilmiş ücret üzerinden ödenmesi nedeni ile davalı işçide bir zenginleşme olduğu sabittir. Ancak bu hukuki işlemi gerçekleştiren fakirleşen işverenin kendisi olup mal varlığında eksilme iradesine dayandığı gibi giydirilmiş ücret üzerinden hatalı ödemeyi bilirkişi raporu ile öğrenildikten sonra 818 sayılı BK. Hükümlerinin yürürlükte olduğu zamana göre bir yıl geçtikten sonra dava açılmıştır.

Davanın zaman aşımı süresi içinde açıldığı kabul edilse dahi davalı işçi giydirilmiş ücret üzerinden hesaplanan tazminatın bu ücret üzerinden ödenmesi gerektiğini sanarak kabul ettiğinden iyiniyetli olduğunun kabulü gerekir. Davacı işveren tazminatı hatalı olarak ödenen miktarın iyiniyetli kabul eden davalı işçinin geri verme anında yedinde kaldığı da belirlenmemiştir. Diğer taraftan hatalı ödemeyi yapan davacı işveren ekonomik ve sosyal açıdan üstün, iyiniyetle zenginleşen işçi ise zayıf konumdadır. Güvenin korunması, hakkaniyet ilkeleri gereği bir borcu ifa etmek düşüncesiyle davacı işveren tarafından giydirilmiş ücret üzerinden ödenen işe başlatmama tazminatından fazla ödemenin istenmesi doğru değildir. Davanın reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.

DAVA: Davacı, sehven fazla ödenen işe başlatmama tazminatı alacağının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davalı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ...tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı işveren vekili, davalı işçiyne kesinleşen feshin geçersizliği ve işe iade davası üzerine işe başlatılmaması nedeni ile giydirilmiş ücret üzerinden işe başlatmama tazminatının ödendiğini, davalının ayrıca fark alacakları için dava açtığını ve açılan dava davada işe başlatmama tazminatının fazla ödendiğinin bilirkişi raporu ile saptandığını, sehven ödenen fazla işe başlatmama tazminatının davalı işçiden tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı işçi vekili, görev, yetki ve zaman aşımı itirazı yanında işe başlatmanın çıplak brüt ücret üzerinden hesaplanacağına dair hüküm bulunmadığını, işe başlatmama tazminatının kıdem tazminatı gibi yasal hükümlere göre gelir vergisi kesintisine tabi olmadığını, işe başlatmama tazminatının davacı işverenin muhasebe departmanı tarafından hesaplanıp ödendiğini, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece yapılan yargılama sonunda emsal karar gerekçe gösterilerek, işe başlatmama tazminatının çıplak ücretten hesaplanması gerektiği, davacı işveren tarafından işe başlatmama tazminatının ise giydirilmiş ücretten hesaplanıp ödendiği, sehven ödenen fazla miktarın davacıya ödenmesi gerektiği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

D) Temyiz:

Karar davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

E) Gerekçe:

Dava tarihinde mülga, ancak işe başlatmama tazminatının ödendiği tarihte yürürlükte olan 818 Sayılı Borçlar Kanunu'nun 61 ve 01.07.2012 tarihinde yürürlükte olan 6098 Sayılı T.B.K.'nin 77. maddesindeki düzenlemelere göre, sebepsiz zenginleşme; geçerli olmayan veya tahakkuk etmemiş yahut varlığı sona ermiş bir nedene ya da borçlu olunmayan şeyin hataen verilmesine dayalı olarak gerçekleşebilir. Sebepsiz zenginleşmenin borç doğurmasının nedeni, kişinin iradesi dışında mal varlığında bir eksilmenin meydana gelmesidir.

Hukuki muamelenin (akdin) kurulmaması, eksik kurulması veya geçersiz kurulması gibi hukuki sebebin geçersiz olması, gerçekleşmemiş olması, sonradan ortadan kalkması, borç olmayan şeyin yanlışlıkla ödenmesi, zenginleşmenin zenginleşenin müdahalesinden doğması, yine zenginleşmenin umulmayan bir olaydan doğması sebepsiz zenginleşme yollarından sayılır. Bir borcu ifa etmek düşüncesiyle veya karşı taraftan bir edimin ifası beklentisiyle yapılan ifalar sonucu vuku bulan kazandırmalar, ifa sonucu zenginleşme oluşturur ve bu sebepsiz zenginleşme konusu olur.

Dava konusu talebi oluşturan sebepsiz zenginleşme davalarında B.K.nun 66. maddesine göre; iade alacaklısının geri alma hakkının varlığını öğrenmesinden itibaren 1 yıl (6098 sayılı TBK.'da bu süre 2 yıl olarak belirlenmiştir) ve her halde bu hakkın doğduğu tarihten itibaren 10 yıl sonra nedensiz zenginleşmeden doğan iade istemi zaman aşımına uğrar. Bir yıllık süre zarar görenin malvarlığındaki eksilmeye yol açan eylem ve işlemin haksız olduğuna kesin olarak kanı bulunduğu ve mal varlığındaki eksilmenin miktarıyla haksız edinenin şahsını tam olarak öğrendiği tarihten itibaren işlemeye başlayacaktır. 10 yıllık süre ise iade borcunun doğduğu andan itibaren işlemeye başlayacaktır.

Diğer taraftan geri verme borcunun kapsamı, sebepsiz zenginleşen kimsenin iyiniyetli olup olmamasına göre değişir. Zenginleşen kimse iyiniyetli ise, yani malvarlığında gerçekleşen zenginleşmeyi geri vereceğini bilmiyor veya bilmesi gerekmiyorsa, geri verme anında elinde kalmış olan miktarı vermekle borcundan kurtulur. Daha önce elinden çıkmış olan kısmı geri vermekle yükümlü değildir. Geri vermede iyiniyetli kabulde, fakirleşen ve zenginleşenin konumlarına, özellikle sosyal ve ekonomik durumlarına göre mülga BK.'nin 43 ve 44, 6098 sayılı TBK.'nin 51 ve 52. Maddeleri uyarınca güvenin korunması ilkesinin yargıcın takdir yetkisi ile dengelenerek tamamlanması, bu yolla hakkaniyete ulaşılarak iadesi istenen miktarın azaltılması veya tamamen kaldırılması söz konusu olmalıdır (Yargıtay İçtihatı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 27.01.1973 gün 6/2 sayılı kararı. Dairemizin 23.10.2009 gün ve 2009/33526 Esas, 2009/28432 Kararı).

Ayrıca belirtmek gerekir ki taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünde, bir tarafta oluşturulan güvenin korunması ilkesi de önem taşır. Kanunun getirdiği güvenin korunmasına ilişkin hükümler yanında, tarafların sözlü veya yazılı davranışları bu güven ortamını sağlayabilir. Sağlanan güvenin, güven sorumluluğu kapsamında, hukuken korunması gerekir. Güven sorumluluğunda taraflar birbirlerinden bekledikleri güveni boşa çıkarmamalıdır.

Dosya içeriğine göre davalı işçiye açtığı ve kesinleşen feshin geçersizliği ve işe iade kararı sonrası davacı işveren tarafından 10.12.2010 tarihinde banka yolu ile giydirilmiş ücret üzerinden işe başlatmama tazminatı ödenmiştir. Davalı işçinin fark alacaklar için dava açması üzerine açılan davada 05.05.2011 tarihli bilirkişi raporu ile davalı işçiye işe başlatmama tazminatının çıplak ücret üzerinden ödenmesi gerekirken, giydirilmiş ücret üzerinden ödeme yapılarak fazla ödeme yapıldığı saptanmıştır. Bunun üzerine davacı işveren bu saptamanın tespitinden ve öğrenmeden itibaren bir yıl geçtikten sonra 29.11.2012 tarihinde giydirilmiş-çıplak ücret farkından kaynaklanan fazla ödemenin davalı işçiden tahsiline karar verilmesi için bu davayı açmıştır.

Somut uyuşmazlıkta bir borcu ifa etmek düşüncesiyle davacı işveren tarafından işe başlatmama tazminatının çıplak brüt ücret üzerinden ödenmesi yerine giydirilmiş ücret üzerinden ödenmesi nedeni ile davalı işçide bir zenginleşme olduğu sabittir. Ancak bu hukuki işlemi gerçekleştiren fakirleşen işverenin kendisi olup mal varlığında eksilme iradesine dayandığı gibi giydirilmiş ücret üzerinden hatalı ödemeyi bilirkişi raporundan sonra öğrenildikten sonra 818 sayılı BK. Hükümlerinin yürürlükte olduğu zamana göre bir yıl geçtikten sonra dava açılmıştır.

Davanın zamanaşımı süresi içinde açıldığı kabul edilse dahi davalı işçi giydirilmiş ücret üzerinden hesaplanan tazminatın bu ücret üzerinden ödenmesi gerektiğini sanarak kabul ettiğinden iyiniyetli olduğunun kabulü gerekir. Davacı işveren tazminatı hatalı hesaplasa da kendi hesaplaması ile karşı tarafa güven vermiştir. **Dava açıldığında hatalı olarak ödenen miktarın iyiniyetli kabul eden davalı işçinin geri verme anında yedinde kaldığı da belirlenmemiştir.** Diğer taraftan **hatalı ödemeyi yapan davacı işveren ekonomik ve sosyal açıdan üstün, iyiniyetle zenginleşen işçi ise zayıf konumdadır. Güvenin korunması, hakkaniyet ilkeleri** gereği bir borcu ifa etmek düşüncesiyle davacı işveren tarafından giydirilmiş ücret üzerinden ödenen işe başlatmama tazminatından fazla ödemenin istenmesi doğru değildir. Davanın reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.

F) Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda belirtilen nedenle BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 09.02.2015 tarih